

ДЕФИЦИТ И ДЪЛГ НА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ” ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

По окончателни данни на Националния статистически институт (НСИ), предоставени и потвърдени от Евростат без резерви¹, през 2009 г. сектор „Държавно управление” отчита дефицит от 3 210.7 млн. лева, или 4.7% от БВП. Основната част от дефицита за 2009 г. се формира от подсектор „Централно управление” - 2 789.4 млн. лева. Местното управление отчита дефицит в размер на 670.2 млн. лева, а социалноосигурителните фондове генерират излишък от 248.9 млн. лева.

Окончателните данни на НСИ за 2009 г. сочат, че през миналата година България запазва ниско равнище на държавен дълг от 14.7% от БВП, или 10 057.2 млн. лева. През 2009 г. под формата на държавни разходи се преразпределят 40.6% от БВП (табл. 1).

Статистическата информация за дейността на сектор „Държавно управление”, включително за дълга и дефицита, се изготвя по хармонизирана методология на ЕС². В изпълнение на Регламент на Съвета № 479/2009 за прилагане на Протокола за процедурата при прекомерен дефицит всяка страна членка има задължението да предостави на Евростат предварителни данни за дефицита и дълга за отчетната година към 31.03. на следващата година и окончателни данни за дефицита и дълга към 30.09. на следващата година (известни с термина „нотификационни таблици”).

Окончателните данни могат да се различават от предварителните поради получаването на допълнителна информация в периода след първото оповестяване на данни през април. В България например оборотните ведомости на отделните бюджетни единици, както и одитите на техните финансови отчети от Сметната палата, които са основни източници на първични данни за изчисляване на дефицита, се изготвят след 1 април. Поради липса на данни на начислена база от оборотните ведомости за предходната година при оповестяването на данните през април се използват оценки за вземания и задължения от оборотните ведомости от предишен период. При второто оповестяване на данните през есента се използват вече наличните данни от оборотните ведомости на бюджетните единици. Разлика между предварителни и окончателни данни може да се получи и при промени в методологията на изчисляване на отделни статистически показатели³.

Разликата между предварителните и окончателните данни (-640.9 млн. лева) е обусловена основно от въвеждането на метода на времево изместване на касовите приходи при отчитането на данъците и социалните осигуровки в изпълнение на Регламент № 2516/2000 г. на ЕП и на Съвета.

¹Терминът „резерви” се дефинира в чл. 15 (1) на Регламент на Съвета № 479/2009 за прилагане на Протокола за процедурата по прекомерен дефицит. Евростат изразява „резерви”, когато се съмнява в качеството на предоставените данни от съответната страна.

²Хармонизираната методология на ЕС е описана в Ръководството за дефицита и дълга на сектор „Държавно управление” и Европейската система за национални сметки (ESA '95) на Евростат.

³Подробно описание на източниците на данни и методите за изчисляване на дефицита и дълга общо и по подсектори на „Държавно управление” е дадено на интернет сайта на НСИ в рубриката „Държавна финансова статистика, т. 2 „Държавен дефицит/излишък и дълг”, подрубрика „Методология”.

www.nsi.bg

Чрез този метод въз основа на обвързване на начислените данъчни и осигурителни задължения с данните за касовите постъпления по видове данъци и осигуровки се правят оценки каква част от начислените за отчетната година данъци и осигуровки са изплатени към момента на отчитане. Разликите между предварителните и окончателните данни за дефицита от 86.7 млн. лв. се дължат на получаването на окончателни данни от годишните отчети за дейността на държавните болници, а останалите - на окончателните данни от оборотните ведомости на бюджетните единици и общините, както и на годишните отчети за дейността на публичните дружества, класифицирани в сектор „Държавно управление“.

Таблица 1

Показатели	2006	2007	2008	2009
БВП - млн. лв.	51783	60185	69295	68537
Дефицит (-)/излишък (+) на сектор „Държавно управление“ - млн. лв.	960.5	682.9	1148.8	-3210.7
Дефицит (-)/излишък (+) на сектор „Държавно управление“ - % от БВП	1.9%	1.1%	1.7%	-4.7%
Разходи на сектор „Държавно управление“ - % от БВП	34.4%	39.7%	37.6%	40.6%
Приходи на сектор „Държавно управление“ - % от БВП	36.2%	40.8%	39.3%	35.9%
Дълг на сектор „Държавно управление“ - млн. лв.	11189	10374	9497	10057
Дълг на сектор „Държавно управление“ - % от БВП	21.6%	17.2%	13.7%	14.7%

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Сектор „Държавно управление” се състои от три подсектора: „Централно управление”, „Местно управление” и „Социалноосигурителни фондове”. „Централно управление” отчита операциите по изпълнение на държавния бюджет (централен бюджет, бюджет на министерствата, бюджет на Сметната палата, бюджет на съдебната власт) и на автономните бюджети на държавните висши училища (ДВУ), Българската академия на науките (БАН), Българската национална телевизия (БНТ), Българското национално радио (БНР). „Местно управление” отчита операциите по изпълнение на бюджетите на общините. Подсектор „Социалноосигурителни фондове” включва Националния осигурителен институт, Учителския пенсионен фонд и Националната здравноосигурителна каса. Към сектор „Централно управление” се включват и други единици като Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), Националната инвестиционна компания, Банковата консолидационна компания, Националната компания „Железопътна инфраструктура”, Фонда за органите на местното самоуправление в България (ФЛАГ) и болниците, чийто собственик е държавата. Източниците на данни за тези предприятия са техните годишни отчети за дейността.